

4. Energietransitie Rolde

Energie voor en door Rolde

Rolde is een dorp in de gemeente Aa en Hunze, gelegen op de Rolderrug. Uit de geschiedenisboeken blijkt dat er rond het jaar 900 in Rolde, al heette het dorp toen nog niet officieel zo, al een kerk werd gesticht. Na meerdere houten kerken, waarvan er minstens eentje afbrandde, werd enkele eeuwen later gekozen voor een bakstenen variant. Zo werd er van 1400 tot 1427 gebouwd aan de Jacobuskerk, die nog altijd sierlijk boven de bomen van Rolde uittorent. Achter de kerk, voorbij de begraafplaats, vind je het bewijs dat Rolde een echt Drents dorp is in de vorm van twee indrukwekkende hunebedden – of ‘reuzenstien’ zoals de Drenten ze vroeger noemden. Verder zullen mensen uit de provincie Rolde kennen van de Roldermarkt, wat van een paardenmarkt uitgegroeid is tot een van de gezelligste feestweken van Drenthe. Maar ook mensen van buiten de provincie weten het mooie dorp te vinden. Zo is Rolde onder andere een van de etappeplaatsen van het Pieterpad en ligt het aan de bekende fietsroute de ‘Saksenroute’.

Rolde
gem. Aa en Hunze

Het dorp

Inwoners: 3.750

Naam in het Drents: Raol

Dorpshuis: De Boerhoorn

2 provinciale monumenten

9 rijksmonumenten

2 hunebedden

“Achter de kerk, voorbij de begraafplaats, vind je het bewijs dat Rolde een echt Drents dorp is in de vorm van twee indrukwekkende hunebedden.”

Energiecoöperatie Rolde Energienutraal

Het startpunt

Wat nu de energiecoöperatie 'Rolde Energienutraal' (REN) is, begon in 2020 als een kleine werkgroep van enthousiaste Roldenaren die zich wilden inzetten voor de energietransitie in het dorp. De aanleiding voor de werkgroep was onder andere een interessante subsidie die de Gemeente Aa en Hunze beschikbaar stelde voor energie-initiatieven. Maar werd het enthousiasme van de werkgroep over de energietransitie wel gedeeld in het dorp? En welke wensen op het gebied van energie en duurzaamheid hadden de bewoners van Rolde eigenlijk? Om deze en meer vragen te beantwoorden, stelde de werkgroep een enquête op. Dit bleek een slimme zet: het leverde namelijk niet alleen zeer waardevolle informatie op, het motiveerde ook andere dorpsgenoten om zich aan te sluiten bij de werkgroep. Inmiddels drie jaar verder en vele succesvolle initiatieven later, is de werkgroep uitgegroeid tot een volwaardige energiecoöperatie. REN is inmiddels opgedeeld in drie werkgroepen: 'communicatie en bewustwording', 'energiecoaches' en 'realisatie duurzame opwek', waarbinnen 15 leden op uiteenlopende manieren actief zijn.

Drijfveren

Wat zijn de persoonlijke drijfveren van de leden van de werkgroep om zich actief in te zetten voor de energietransitie? We lichten er een aantal uit.

Actieve deelnemers: 15

Anita Mooiman

"Ik zag een oproep in de enquête of je wilde meedenken over de energietransitie. Persoonlijk heb ik veel interesse in duurzaamheid en de energietransitie, dus ik besloot mij aan te melden. Ik vind het heel mooi om met een groep iets in beweging te kunnen zetten."

Machiel van Steenis

"Ik kwam Hans, een van de initiatiefnemers, regelmatig tegen tijdens het lopen met de honden. We raakten aan de praat over de energietransitie – met name de technische kant ervan. Ik hoorde over zijn activiteiten bij REN en ik vond het een eervol en concreet initiatief. Daar wilde ik graag deel van uitmaken."

Janet van der Weide

"Ik maak mij zorgen om de CO₂-stijging en de nadelige effecten daarvan. Samen kunnen we de wereld duurzamer maken en dat hoeft niet altijd heel ingewikkeld te zijn. Door meer mensen te laten zien wat er mogelijk is, zullen steeds meer mensen meedoen."

Ambities

Rolde energieneutraal (REN) bestaat uit een groep vrijwilligers die als wens hebben om de energievoorziening van de Roldenaren te verduurzamen. *“Dat doen we uit idealisme: onze gemeenschappelijke basis is dat we de wereld voor onze kinderen en kleinkinderen duurzamer willen achterlaten. Het klimaatprobleem zien we als een groot probleem waar niet alleen overheden en bedrijven, maar ook gewone mensen hun steentje aan kunnen bijdragen.”* De ambities van de energievoorziening zijn vertaald naar een heldere visie en een routekaart. Welke stappen kunnen er nu en in de toekomst gezet worden om Rolde duurzamer te maken, wat zijn haalbare en betaalbare oplossingen en wat is daarvoor nodig? Bij deze energietransitie worden niet alleen bewoners, maar ook ondernemers in Rolde actief betrokken. *“Samen willen we de schouders eronder zetten!”*

“Onze gemeenschappelijke basis is dat we de wereld voor onze kinderen en kleinkinderen duurzamer willen achterlaten.”

Communicatie met dorpsgenoten

Hoe creëer je bewustwording onder dorpsgenoten, hoe zorg je ervoor dat initiatieven ondersteund worden en hoe werf je nieuwe leden voor de energievoorziening? Hiervoor is binnen de REN de succesvolle werkgroep ‘communicatie en bewustwording’ opgezet. Vanuit de werkgroep worden er verschillende communicatiemiddelen ingezet om geïnteresseerden op de hoogte te houden, denk hierbij aan: een website, enquête, nieuwsbrieven, informatiebijeenkomsten en persoonlijke communicatie. Via deze kanalen wordt er interessante kennis en informatie gedeeld om meer bewustwording en draagvlak te creëren.

Activiteiten

September 2020:
Energie-enquête

RTV Drenthe
interviewt
energicoach
Ben Ernens

2022 – 2023:

Diverse informatiebijeenkomsten

“De verschillende bijeenkomsten die we georganiseerd hebben, waren een groot succes. De eerste bijeenkomst ging over isolatie, de tweede over warmtepompen en de derde over zonnepanelen. En in oktober 2023 hebben we een grote energiemarkt georganiseerd. De bijeenkomsten waren informatief, maar er was ook voldoende ruimte om met elkaar in gesprek te gaan en ideeën uit te wisselen. Er waren bij alle bijeenkomsten meer dan 80 mensen aanwezig: een mooie opkomst wat ons betreft!”

November 2022:
Duurzame huizenroute

Maart 2023:

Samen aan de slag: bijeenkomst met bedrijven en organisaties uit Rolde

“Wij willen niet alleen bewoners, maar ook bedrijven, organisaties en clubs uit het dorp actief betrekken bij de energietransitie – we moeten het immers samen doen. Tijdens deze inspiratiebijeenkomst zijn we met verschillende ondernemers en bestuurders in gesprek gegaan: van de voetbalvereniging en de fitnessclub tot de bakker en het zorgcentrum. De leuke en inspirerende gesprekken hebben ons een beter beeld gegeven wat er leeft onder deze groep en waar kansen tot samenwerking liggen op het gebied van duurzaamheid en energie.”

Oktober 2023:
Energemarkt

Toekomstplannen

Doelstelling

Rolde Energieneutraal heeft ervoor gekozen om een duidelijke stip op de horizon te zetten. De volgende doelen voor de toekomst worden in de visie vastgesteld:

- In 2050 verbruiken huishoudens en bedrijven door besparingsmaatregelen zoals isolatie en energiezuinige apparaten minimaal 30% minder energie dan nu.
- We willen zoveel mogelijk, maar minimaal voor 50%, zelfvoorzienend zijn in onze energiebehoefte in 2050.
- Reductie van de overige CO₂-uitstoot gaan we realiseren door onze energie zo efficiënt mogelijk toe te passen of door onze energie uit hernieuwbare regionale bronnen te betrekken.

Ondanks dat er hier harde cijfers worden genoemd, moeten de visie en bijbehorende doelen niet gezien worden als een ‘dwangbuis’.
“We zullen altijd samen met de andere bewoners kijken wat wel en niet in ons dorp past.”

Ideeën en dilemma’s

Welke maatregelen moeten er getroffen worden om de doelstelling te behalen? Zijn de plannen realistisch en haalbaar? En hoe krijg je iedereen mee? We zetten een aantal ideeën voor toekomstplannen en bijbehorende dilemma’s die spelen rondom de energietransitie in Rolde op een rijtje.

Het ene dak is het andere niet

REN is druk aan het onderzoeken of er geschikte locaties in het dorp zijn om zonnepanelen op grote daken te plaatsen om als collectief stroom op te

wekken. Het is alleen nog niet zo eenvoudig om hier de juiste locatie voor te vinden. *“We hebben nu drie daken serieus onderzocht, maar voor het eerste dak kwam de overeenstemming met de eigenaar niet rond, voor het tweede dak bleek de dakconstructie niet geschikt en voor het derde dak vielen de kosten van de rente van de lening van de provincie ongunstig uit en waren de prijzen van de zonnepanelen erg gestegen. Maar we geven niet op en blijven doorzoeken naar een geschikte locatie!”*

Marketing is een kunst

De initiatieven van de energievoerders hebben al veel dorpsgenoten over de streep getrokken om hun steentje bij te dragen aan de energietransitie. Ondanks dat er succesvol meerdere communicatiekanalen ingezet worden om mensen bewuster te maken en actie te laten ondernemen, is er nog altijd een groep dorpsgenoten die weinig van de energietransitie wil weten. *“De groep die niet wil, blijft voor ons lastig om te bereiken. We doen wat we kunnen op het gebied van communicatie en marketing, maar we blijven uiteindelijk een groepje vrijwilligers met beperkte tijd en middelen.”*

Biedt mobiliteit kansen?

De energievoerders zien kansen op het gebied van mobiliteit in de vorm van bijvoorbeeld deelauto’s. *“Er zijn in het dorp (met name ouderen) die hun auto alleen gebruiken voor het doen van boodschappen en andere korte ritjes. Een deelauto zou voor deze groep interessant kunnen zijn. Maar hebben mensen hun auto niet liever voor de deur staan? En kunnen we bij de uitvoering van zo’n ‘deelautoproject’ de samenwerking opzoeken met bestaande bedrijven die hier ervaring in hebben?”*

Evaluatierondje

Wat ging er goed?

Van een kleine werkgroep is REN uitgegroeid tot een volwaardige energiecoöperatie met een heldere visie en veel kennis en kunde in huis. Ook de communicatie richting de bewoners verloopt uitstekend: er is een informatieve, net helemaal vernieuwde, website, er worden nieuwsbrieven verspreid en het resultaat van de startenquête is voor iedereen inzichtelijk. Daarnaast worden de georganiseerde bijeenkomsten, zowel door bewoners als door ondernemers, druk bezocht en worden er concrete stappen gezet om de energietransitie een boost te geven. Ook de samenwerking binnen de coöperatie verloopt goed. Door de coöperatie slim op te delen in werkgroepen waarin leden met verschillende expertise zitten, wordt de effectiviteit verhoogd.

Wat kan nog beter?

De energiecoöperatie heeft de afgelopen jaren geleerd om niet te ver vooruit te plannen, maar kleine stapjes te maken.

Een heldere en concrete visie is goed, maar er moet ruimte blijven om bij te stellen en af te stemmen op de behoeften van de Roldenaren. Daarnaast blijft het een uitdaging om dorpsgenoten mee te krijgen die nu nog niet enthousiast zijn over de energietransitie. Welke middelen kunnen ingezet worden om deze groep ook te overtuigen van de belangen van de energietransitie voor een duurzame toekomst van het dorp?

De lessen van Rolde

- Maak een visie en een routekaart: dit zorgt voor een goede basis waar je altijd op terug kunt vallen.
- Ga op zoek naar mogelijkheden voor samenwerking: door samen met andere partijen of organisaties op te trekken, kun je de energietransitie versnellen.
- Plan niet te ver vooruit: zet kleine stapjes om een groter doel te bereiken.
- Betrek ook bedrijven, organisaties en clubs in het dorp: ook zij kunnen op verschillende manieren een positieve bijdrage leveren aan de energietransitie.
- Deel je organisatie op in werkgroepen: terwijl de één liever een technisch onderzoek doet naar warmteopslag in de bodem, schrijft de ander liever een overtuigende nieuwsbrief.